

Žilinská univerzita v Žiline
Univerzita tretieho veku

Hospodářství a Věda 1923, spojené typy hodnoty 100h

Vypracoval/a: Karel Vodička
Vzdelávací program: Sběratelství

Ak. rok: 2021/2022
Semester: letní, zimní
Ročník: 1

1. Úvod

Předmětem této ročníkové práce je odborný článek na téma Hospodářství a Věda 1923, spojené typy hodnoty 100h. Tento článek má sumárním způsobem popsat doložené typy a podtypy a následné určení známkových polí.

2. Jádno

2.1. Emise HaV1923

Emise Hospodářství a věda byla vydána dle Věstníku 1.2.1923 v oběhu zjištěna od 24.1.1923 (100h), platnost známek byla do 31.12.1925, ale jejich použití bylo poštou tolerováno až do 15.1.1926. Jako podklad sloužil návrh ak. Malíře Jakuba Obrovského Hospodářství a věda (1920), tento návrh byl zjednodušen, zvláště ve šrafování a v některých detailech kresby. Ministerstvo pošt se rozhodlo pro tři hodnoty 100,200 a 300h. Pouze hodnota 100h obsahuje spojené typy, ostatní hodnoty mají „pouze“ podtypy.

2.2. Spojené typy

Vznik spojených typů není přesně doložen. Pravděpodobně při přípravě tiskové sestavy bylo zamícháno do sestavy nepoužité pětikusové galvano II.typu. Toto pětikusové galvano bylo vloženo do levé části archu třetích typu na ZP81 až 85. Arch obsahuje sto známkových polí obr.1. Nedochoval se otisk tohoto archu ani v Poštovním muzeu, proto jsou tyto spojené typy vzácné. Spojené typy jsou většinou ve svislé pásce nebo v jedné variantě i vodorovně. Jedna se o spojený typ druhého a třetího typu kresby.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11									
21									
31									
41				III. TYP					
51									
61									
71									
81	II. TYP								
91									

Obr.1 Schematická ukázka sto kusového archu.

Základní typy hodnoty 100h:

II.TYP. Písmeno „P“ v POŠTA s čárkou, žebra v lístcích kratší a lomená

III. TYP. Písmeno „P“ v POŠTA bez čárky, žebra v lístcích krátká a přerušovaná

Popis známkových polí (ZP) s podtypy hodnoty 100h:

ZP81 – bez podtypu

ZP82 – podtyp IIa, písmeno T v nápisu POŠTA v pravé části rozštěpené

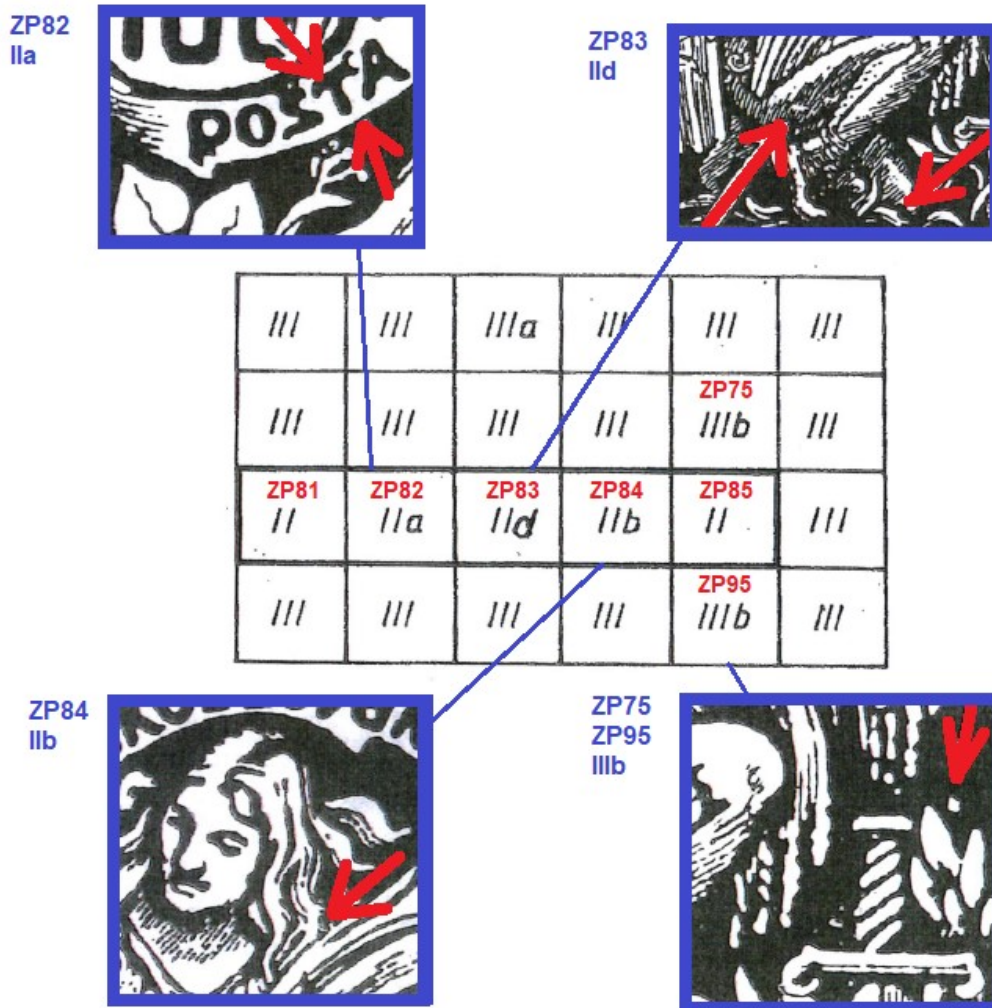
ZP83 - podtyp IIId, bílá čárka v pravém stehni, pod levým kolenem výčnělek v trávě

ZP84 – podtyp IIb, kadeř vlasů je prodloužená k rameni dvěma souběžnými čarami

ZP85 – bez podtypu

ZP75 A 95 – podtyp IIIb, bílá tečka u meče a horní větvičky

Jednotlivé podtypy jsou zobrazeny na obr.2 jedná se o „výřez“ z archu.

Obr.2

Tabulky (1a,1b a 2) s přehledem spojených typů s hřebenovým nebo řádkovým zoubkováním, které se podařilo dohledat na aukcích, exponátech a odborné literatuře. Svým způsobem je každý spojený typ unikátní, protože obsahuje razítko pošty, neupotřebené spojené typy se téměř nevyskytují jsou právem považovány za unikáty. Tato tabulka může být podklad pro celkové mapování výskytu spojených typů.

Spojené typy 100h II. a III.typ, hřebenové zoubkování 13 ¾:13 ½

Razítko	Datum	Popis
Bratislava	10.2.25	2-páska, Exponet G.Hanaček, Aukce Burda č.38
Bratislava	30.12.24	Dopis, Exponet G.Hanaček, Aukce Burda č.38
Báňská Bystrica	11.11.24	Vystržek, 3-páska, Aukce Burda č.38, III-II-II.typ, Aukce Majer, 24.3.2012
Báňská Stávnice	17.11.24	2-páska, Aukce Burda č.41
Bmo ?	16.10.24	
Bmo 1	?	2-páska, Aukce Profil č.44, 26.11.2016
Bmo 1	23.11.24	
Bmo 1	27.11.24	3-páska, Hospodářství a Věda 1923-Bmo1990, str.49, III-II-II.typ
Bmo 2	5.12.24	Vystržek, 3-páska, Merkur-Revue 4/2007, str.30; III-II-II.typ
Bmo 2	11.	2-páska, Aukce Burda č.33
Bmo2	22.10.24	2-páska, vystržek, Aukce Klim č.26, 19.5.2006
Bmo 2	6.11.24	2-páska, Aukce Burda č.34
Bílý potok pod Smrkem	18.11.24	2-páska, Aukce Profil č.46, 28.4.2018, bez vyobrazení v katalogu
Dolní Bousov	3.11.24	3-páska, Aukce Burda č.44, , III-II-II typ; Aukce Majer, 8.12.2018
Dvorce u Bruntálu	29.1.25	
Ervěnice	15.10.24	
Frydek ?	18.12.24	
Frydek 2	21.11.24	
Frydek 2	24.11.24	
Hradec Králové	11.11.24	4-páska, Aukce Majer, 14.3.2015, III-II-II-II.typ
Hradec Králové	28.11.24	2-páska, aukce Majer 22.5.2021
Hunčovice	5.12.24	
Česká Třebová I	29.10.24	2-páska, Aukce Majer, 8.12.2018
Chabarovice	?	
Chrudim	18.11.23	Dopis, Aukce Burda č.20, stažen pro podezření padělků
Chrudim	24.10.24	
Chust	8.11.24	
Jaroměř	4.12.24	3-páska, Aukce Profil č.38, 26.11.2011, III-II-II.typ, s razítky nádražní schránky
Jihlava	?	
Karlovy Vary 1	14.11.24	Dopis, katalog Čes. 1918-1939, II.část, Merkur-Revue, str.176, A.Majer 26.11.2011
Karlovy Vary 2	30.10.24	Vodorovná 2-páska, Merkur-Revue 4/2007, str.30
Kmov	9.12.24	2-páska, Aukce Profil č.46, 28.4.2018, bez vyobrazení v katalogu
Klanovice	?	
Křečovice	20.12.24	Dopis, Aukce Burda č.61
Košice 2	?	
Košice 4	29.1.25	2-páska, Aukce Burda č.16, 2006
Kvasice	11.2.25	2-páska, Aukce Burda č.27
Kutná Hora 1	2.12.24	
Liberec 1	7.11.24	2-páska, Aukce Majer, 18.5.2013
Liberec 3	2.1.25	Vystržek, 3-páska, Aukce Majer, 21.3.2015, III-II-II typ
Most	11.1.25	
Moravská Ostrava	27.11.24	2-páska, Hirsch Franěk, Česko. Známky, str.243, jeden z prvních objevů ST
Modra 1	9.2.25	3-páska, Aukce Majer, 12.3.2011, III-II-II-II.typ
Moravská Ostrava	7.11.24	3-páska, Filatelie 4/2012, str.12, III-II-II-II typ
Mukaevo	?	
Nýrsko	17.11.24	2-páska, Aukce Burda č.50
Nováky	5.2.25	
Opařany	20.1.25	2-páska, Aukce Majer, 14.3.2015
Parkan 1	27.1.25	3-páska, Aukce Profil č.43, 28.11.2015, III-II-II-II typ
Pemínk	4.11.24	2-páska, Aukce Klim č.45, 18.10.2008
Praha 1	27.9.24	
Praha 1	21.10.24	
Praha 1	12.11.25	2-páska, Aukce Majer, 2.4.2016
Praha 1	8.12.24	
Praha 1	10.1.25	2-páska, Hospodářství a Věda 1923-Bmo1990, str.49
Praha 1	10.3.25	
Praha 3	?	2-páska, Aukce Profil č.46, 28.4.2018, bez vyobrazení v katalogu
Praha 29	23.2.25	4-páska, Aukce Burda č.52, , III-II-II-II-II typ
Praha 46	12.1.25	Dopis, exponát K.V.
.....a 8	5	3-páska, Aukce Klim č.49, 30.10.2010, III-II-II-II typ
Práskolesy	29.10.24	2-páska, Aukce Klim č.68, 9.11.2019
Přestany	9.1.25	3-páska, Aukce Burda č.47, , III-II-II-II typ
Podmokly	?	2-páska, Aukce Burda č.27
Podmokly	5.11.24	4-blok, Nejvzácnější Česk. známky-Karásek, str.84 a Nej. L.Pytlíček, str.121
Prostějov 1	24.10.24	Doporučená celina, unikát, Nejvzácnější Česk. známky- L.Pytlíček, str.121
Protivín	27.10.24	
Radvanice ve Slezsku	7.10.24	2-páska, Hirsch Franěk, Česko. Známky, str.243, jeden z prvních objevů ST
Radvanice ve Slezsku	18.11.24	
Rakovník	?	
Ružomberok	22.12.24	3-páska, Aukce Burda č.43, , III-II-II-II typ
Senice	10.1.25	3-páska, Exponet Henry Hahn, USA, III-II-II-II typ

Tab.1a

Spojené typy 100h II. a III.typ, hřebenové zoubkování 13 $\frac{3}{4}$:13 $\frac{1}{2}$

Razítko	Datum	Popis
Senica	25.1.25	2-páska, Aukoe Burda č.54, ex.Pytlíček
Senica	31.12.24	2-páska, Aukoe Burda č.44, Aukoe Majer 14.9.2013
Sinovir	?	
Strakonice	10.1.25	
Třešť	9.1.25	Dopis, Merkur-Revue 4/2007, str.31
Úpice-Bečov (vlakové)	21.3.25	
Velké Popovice	26.11.24	
Vojkovice u Kralup/Vlt	14.1.25	2-páska, Aukoe Flaška, č.14, 12.12.2021 - neprodáno
Vratislavice nad Nisou	23.12.24	
?	27.11.24	
?	?	4blok, Aukoe Profil č.46, 28.4.2018, 3x III.+II.typ, vodorovný i svislý ST
?	30.12	2-páska, Aukoe Burda č.47, Aukoe Flaška 15.12.2019-neprodáno
?	17.1.25	2-páska, Aukoe Majer 11.4.2020 – neprodáno, prodáno později na AUKRO
Znojmo 2	15.12.24	3-páska, Aukoe Burda č.42.46, III-III-II.typ
Zábřeh ?	22.12.24	2-páska, Aukoe Burda č.54, ex.Pytlíček
ZAB---	-5.12.--	2-páska, Aukoe Burda č.55, ex.Pytlíček
-	--	Neupotřebená, 2-páska, Merkur-Revue 4/2007, str.30
-	--	Neupotřebený Unikát, 4-blok, Burda Aukoe č.56/2018 vydraženo za 476.000,- Kč, Nejvzácnější Česk. známky-Karásek, str.84 a Nej...L.Pytlíček, str.120

Vysvětlivky k tabulce: ? – nečitelný nebo chybějící údaj

Tab.1b

Spojené typy 100h II. a III.typ, řádkové zoubkování 13 $\frac{3}{4}$

Razítko	Datum	Popis
Bohumín 1	4.12.24	4-blok, Merkur-Revue 4/2007, str.30
Dambořice	13.12.24	2-páska, Exponet G.Hanáček, Aukoe Burda č.38
České Budějovice 3	10.12.24	2-páska, Aukoe Profil č.43, 28.11.2015,
Hlinsko v Cechách	.11.24	2-páska, Aukoe Klim č.46, 25.4.2009
Královské Vinohrady 5	10.12.24	3-páska, Aukoe Flaška, č.14, 12.12.2021, III-III-II.typ, exponát K.V.
Liberec 3	10.12.24	
Praha 1	5.12.24	2-páska, Filatelie 22/1965, str.502
Praha 1	5.2.25	
Praha 7	10.12.24	2-páska, Aukoe Burda č.52
Ohnič	10.11.24	
Olešnice na Moravě	29.1.25	Dopis, Merkur-Revue 4/2007, str.30, 3-blok
Pardubice 1	24.1.25	
Teplice – Sanov 1	16.1.25	
Teplice – Sanov 1	7.3.25	

Vysvětlivky k tabulce: ? – nečitelný nebo chybějící údaj

Tab.2

Publikované padělky:

Padělek dopisu viz. publikace: ČS pošt. známky a jejich padělky 1918-39 J.Karásek 1998, str.154 a Filatelie 10/1986 str.299.

SPOJENÉ TYPY 100h

Razítkovaná dvou páska 100h, spojený typ, ZP85 II.typ bez podtypu, ZP95 IIIb typ, hřebenové zoubkování $13\frac{3}{4}:13\frac{1}{2}$, fragment razítka HRADEC KRÁLOVÉ, 28.XI, zkoušeno

III	III	IIIa	III	III	III
III	III	III	III	IIIb	III
II	IIa	IIc	IIb	ZP85 II	III
III	III	III	III	ZP95 IIIb	III

Razítkovaná tři páska 100h, spojený typ, ZP64 a ZP74 III.typ bez podtypu, ZP84 IIb typ, řádkové zoubkování $13\frac{3}{4}$, fragment razítka KRÁL. VINOHRADY 5, 10.XII.24 - -; zkoušeno + Atest

III	III	IIIa	ZP64 III	III	III
III	III	III	ZP74 III	IIIb	III
II	IIa	IIc	ZP84 IIb	II	III
III	III	III	III	IIIb	III

CELISTVOST - SPOJENÉ TYPY 100h

Přední strana:

Doporučený dopis. Výplatní známky dle katalogu Pofis: 2x #173,100h; dvou páska spojené typy: III., II. bez podtypu; HZ 13 $\frac{3}{4}$:13 $\frac{1}{2}$; #157, 60h, HZ 14. Vyplaceno v celkovém součtu 2,60 Kč.

Výplata poštovního dle tarifního období Vb., 1.5.23 – 30.7.26, Doporučený dopis – listovní zásilky v tuzemsku. Tzn. psaní/místní...0,60Kč, příplatek za doporučené...2Kč, celkově = 2,60,-Kč, výplatné je vylepeno správně.

Dopis byl odeslán z Prahy do Prahy, tzn. místní psaní. Odchozí razítko: PRAHA 46 *BUBENEČ 2* ; 12.I.25-14; dle Monografie č.17: typ razítka M.46 c (1923-1932).

Dopis vylepen R nálepkou PRAHA 46 (Bubeneč 2), 471

III	III	IIIa	III	III	III
ZP71 III	III	III	III	IIIb	III
ZP81 II	IIa	IIb	IIb	II	III
III	III	III	III	IIIb	III

Jedná se o **velmi vzácnou** a hodnotnou poštovní celistvost vzhledem k tomu, že je zatím doloženo pouze 8 celistvostí. Pravost doporučeného dopisu je doložena Atestem.

3. Padělky

K nejčastějšímu padělání spojených typů dochází vzájemným spojením známek druhého a třetího typu nebo „vyškrábáním/zakrytím“ výběžku u písmene P a žebra prvního lístku u třetího typu. Případné změny na známkách je možné odhalit příslušným zvětšením např. pomocí mikroskopu. Jako velmi užitečné považuji použití silného podsvícení u místa spoje známek a požití UVA světla o dlouhé vlnové délce (365nm) a UVC světla o krátké vlnové délce (266nm).

4. Závěr

Tato práce neobsahuje vyčerpávající způsob ověření pravosti, ale dle mého názoru ukazuje základní postupy ověření a určení známkových polí spojených typů a měla by být pomocníkem při určování spojených typů. Tato práce je svým způsobem otevřená a to ve smyslu, že můžou být doplněny další poznatky a zejména dohledání publikovaných či nabízených spojených typů viz. Příslušná tabulka tab.1a,1b a tab.2.

V žádném případě tato práce nenahrazuje sofistikovaný postup a práci profesionálních znalců či dokonce soudních znalců v daném oboru. V České republice i na Slovensku máme mnoho kvalitních znalců zejména sdružených pod Českým/ Slovenským filatelistickým svazem.

Zvláštní poděkování patří panu Petrovi Flaškovi za zajištění publikovaného materiálu.

Seznam použité literatury:

1. Knihy / Monografie

Ing. Jan Karásek-Antonín Michele-MUDr. Bohuslav Svoboda. 1971. *Monografie Československých známek II. díl. Pamětní 1919-1920, Alegorie, Červ. kříž, Hospodářství a věda 1923*. Praha 1971: Poštovní filatelistická služba v Praze, 1971. 444s.

Žampach-Karásek-Pittermann. 1990. *Hospodářství a věda 1923*. Brno: KF06-16 a 06-101 Brno ve spolupráci s Komisí čs. Znamky SČSF a POFIS Praha 1990. 104 s.

František Beneš. 2015. *Specializovaná příručka pro sběratele poštovních známek: Československo 1918-1939*. Praha: POFIS, spol. s r.o., ve spolupráci s Klubem Filatelie. 2015. 232 s. ISBN 80-86405-38-9.

Jan Klim-Jan Štolfa-Zdeněk Filípek. 2016. *Československo 1918-1939; II. část, specializovaný katalog známek a celistvostí*. Nakladatelství EUROPRINT, spol. s r.o. 2016. 224 s. ISBN 978-80-906336-0-5.

2. Článek v časopise

Jiří Stupka. 2007. *Hospodářství a věda 1923 (III)*. Merkur Revue 4/2007. ISSN 1211-3077, 2007, č. 4, s. 28-31.